

АКАДЕМІЧНИЙ ДИСКУРС ВИВЧЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ГУМАНІТАРИСТИЦІ

Давидченко Інна Дмитрівна

доцентка кафедри української лінгвістики, літератури

та методики навчання КЗ «ХГПА» ХОР,

кандидатка педагогічних наук, доцентка

e-mail: davidchenkoid@ukr.net

В умовах полікультурного суспільства інтенсифікуються соціальні зміни, у тому числі й індивідуальні, що вимагає цілісного теоретичного підходу до аналізу ідентичності. При цьому вітчизняні та зарубіжні дослідники з мультикультуралістським бекграундом все частіше використовують поняття соціокультурної ідентичності, що, з одного боку, підтверджує новий підхід до інтерпретації ідентичності в сучасному суспільстві, а з іншого – свідчить про існування моди на використання цього терміну.

Тема формування соціокультурної ідентичності в сучасному мультикультурному світі розробляється науковцями переважно в рамках глобалізації, вестернізації та глокалізації, серед яких важливе значення мають роботи У. Беката, З. Баумана, П. Бергера, Ю. Крістевої, Н. Костенко, В. Рооса, С. Макєєва, Л. Сокрянської, Ю. Сороки та інших.

Велику увагу аналізу феномену сприйняття іншого в сучасному мультикультурному суспільстві приділяє Ю.Сорока: «Інший – це

і позитивна, і негативна модель, ідеал для наслідування і неприйнятний образ.

Лише в аналітичному плані ці два аспекти є важливими для розуміння. Аналітично можна розділити ці два аспекти соціального сприйняття іншого. Інший як самовизначення через протистояння та об'єктивацію в культурних категоріях чужого і ворога» [2].

В. Вовк вважає, що феномен естетичної інтеріоризації є одним із чинників формування і зміцнення релігійної, культурної та національної самоідентичності ліричного героя, який постає як багатогранна особистість, але водночас він виявляється готовим до вбирання себе архетипів несвідомого, міфів, міфотворчості та інших (непов'язаних з українською мовою) крос-культурних конструктів. Готовність до несвідомого включення елементів насправді означає не асиміляцію чи втрату самоідентичності, а здатність знаходити спільні риси в різних елементах і включати їх в унікальну українську систему архетипів» [1].

Зв'язок між культурним досвідом та ідентичністю є дуже важливим, з нашої точки зору, і має фундаментальне значення для формування ідентичності. Мас-медійна культура повинна враховувати цей досвід і використовувати його, замість того, щоб пропонувати готові моделі, які не враховують вже сформовані суб'єктивності [3].

Однією зі сфер, що висвітлювалися в текстовому матеріалі, були соціальні структури / соціальні відносини «ми – вони» (ворог – союзник). Соціальні структури / соціальні відносини використову-

валися для позначення професійно-кваліфікаційних, регіональних, етнічних і демографічних соціальних груп та відносин між ними.

Українські лінгвісти докладають чи мало зусиль для зміцнення європейського характеру культурної ідентичності, і зараз поряд з українською національною ідентичністю конструюється наднаціональна європейська ідентичність.

Список використаних джерел:

1. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія». Проблеми культурної ідентичності в ситуації сучасного діалогу культур : матеріали ІХ міжнародної наукової конференції. (Острог, 20 – 21 травня 2016 року) / ред. кол. : І. Д. Пасічник, Д. М. Шевчук та ін. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. Вип. 17. 392 с.

2. Сорока Ю. Свої, чужі, різні: соціокультурна перспектива сприйняття Іншого: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 332 с.

3. Титар О.В. Глобалізація та українські культурні ідентичності: поліцентризм, тотальність, холі стичність. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. № 1029 – II. 252 – 257 с.